

T.P. Moucantur

MANTEREET

osa I

Mantereet osa I
© T.P. Moucantur

Kansi: P.A. Manninen
Kartta: Juha Höyssä
Ulkoasu: R. Penttinen
Kustantaja: Mediapinta, 2009

ISBN 978-952-235-114-2

Sisällys

Gougolin Lepopaikka.....	9
Kolme tehtävää	29
Kohti länttä.....	39
Maagien kilta	57
Astoran	71
Kirjasto.....	91
Ratkaisu ja arvoitus.....	109
Johtopäätös.....	136
Sydänhelmet.....	151
Takaisin yhteen	163
Kapina satamassa.....	179
Tuntemattomaan.....	201
Valtapeliä.....	211
Maata näkyvissä.....	226
Savuja yössä.....	244
Harmaa kaupunki.....	252
Liittoutuminen.....	288
Uusi valta	307
Hahmo pimeässä	313
Valkoinen torni.....	326
Ulteros, kuolemassa elävä.....	345
Ikuisen yön kammio.....	351
Löytöretkien alku.....	379
Ahjo maan alla	387
Paluu	398
Kotisatama	412
Viteron Gryseth.....	416

Esinäytös

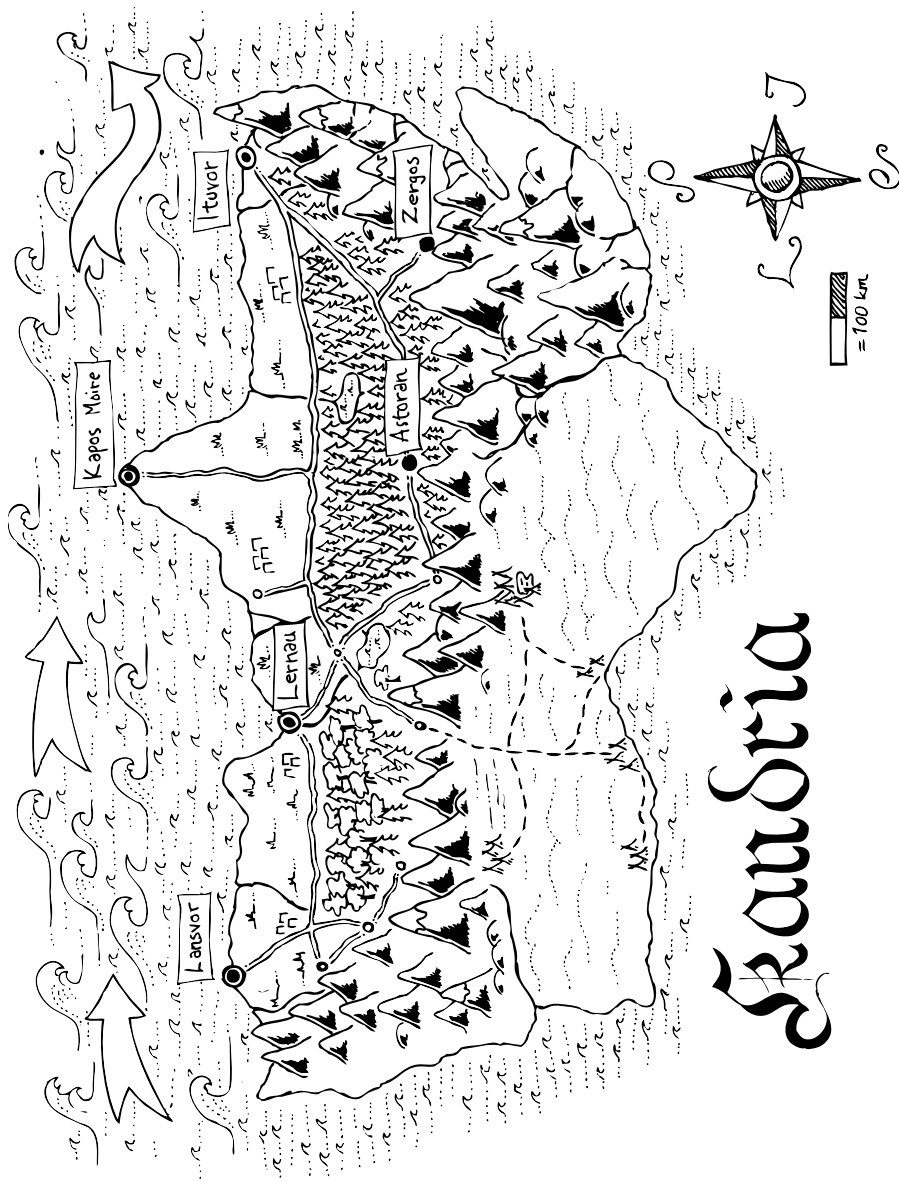
Haris laskosti harmaan kaapunsa ja asetti sen haikeana yöpöydälleen. Hän tiesi, ettei enää koskaan voisi pukea sitä päälleen. Yli viidentoista talven ajan hän oli käyttänyt samaa asua, pukenut sen ylleen aina aamuisin lähtiessään Astoranin suuren kirjaston teoksia hoitamaan, mutta tuo aika oli nyt saavuttanut päätöksensä. Haris tiesi, että se, mitä hän oli havainnut kirjastossa tapahtuvan, oli liikaa yhden huolehtijan selvitettäväksi. Hän tiesi myös, ettei voinut luottaa kirjaston muihin huolehtijoihin, sillä kuka tahansa saattoi olla sotkeentunut juoneen mukaan.

Hän oli itsekin sekaantunut siihen täysin sattumalta, jäätyään eräänä iltana kunnostamaan vanhaa kirjaa tavallista myöhempään. Tuon illan jälkeen oli jo yksi kesä ehtinyt vaihtua talveksi, ja talvi taas uudeksi kesäksi. Haris oli käyttänyt ajan tehden perusteellista tutkimusta, etsien niin todisteita kuin syllisiäkin. Mitä enemmän hän oli asiaa selvittänyt, sitä paremmin hän alkoi tietää, mistä oikeastaan oli kyse – ja sitä turvottomammaksi hän alkoi olonsa tuntea. Vainoharhaisuus saattoi olla turhaakin, mutta riskit olivat liian suuret. Hän ei ollut edes puhunut kenellekään muutamaan kuukauteen.

Haris pakkasi huolellisesti molemmat päiväkirjansa povitas-kuihinsa. Niiden avulla hän pystyisi osoittamaan löytönsä muillekin. Oli iltapäivä. Hän oli ollut päivän töissä tavalliseen tapansa, yrittäen käyttäytyä kuten aina ennenkin. Silti hän oli varma, että häntä tarkkailtiin, että joku tiesi hänen tietävän. Kaupungilla olisi varmasti turvallista, siellä oli liikaa ihmisiä näkemässä. Astoranissa ei kuitenkaan ollut ketään, jonka puoleen hän olisi osannut kääntyä. Niinpä huolehtija olikin päättänyt lähteä Zergosin malmikau-punkiin, missä hänen äitinsä suku oli taannoin ollut vaikuttavassa asemassa. Nyt suku oli tosin jo lähes sammunut, eikä Haris ollut tavannut heistä ketään aikoihin, mutta ehkä joku heistä silti osaisi ja uskaltaisi tukea häntä asian tuomisessa esiin.

Hän veti hupun päänsä yli ja käskytti hevosenensa kohti kaupungista pois johtavaa tietä. Pian hän olisi muurien ulkopuolella, itselleen vieraassa maailmassa, keskellä harvaan asuttua, metsäistä ja vuoristoista seutua. Hän oli kuitenkin jo päätöksensä tehnyt, eikä paluuta enää olisi. Vielä viimeinen vilkaisu ylängölle, missä iltapäivän aurinko valaisi kirjaston rakennukset; sitten määrätietoisesti eteenpäin, pois täältä, tuntemattomaan.

Hetkeä myöhemmin kolme miestä lähti ratsain hänen peräänsä.

Scandinavia

Gougolin Lepopaikka

Katon rajassa, paksujen ja tummentuneiden hirsien lomassa leijuvien savupilvien sekaan ilmestyi pyörteitä, kun Gougolin Lepopaikan ulko-ovi nykäistiin auki. Ulkona puuskaisesti puhaltava tuuli tarttui oveen, riisti sen otteeseensa ja jysäytti sitten vasten seinää saaden aikaan mahtavan pamauksen. Seinässä juuri takorautaisen kahvan korkeudella oleva syvä orkonen kertoi siitä, ettei tämä ollut ensimmäinen kerta, kun näin kävi. Salissa aterioivista asiakkaista säpsähtikin vain muutama, jotka hekin olivat kotoisin muualta ja nyt kaupungissa vierailulla.

”Nooh, nuori mies! Ei sitä nyt tuolla tapaa tarvitse paiskoa. Tule peremmälle ja pistä ovi perässäsi kiinni, taitaa olla aika halju keli tuloillaan”, huudahti Gougol, majatalon harteikas isäntä, sateen ensimmäisten pisaroiden merkitsemälle tulijalle.

Vaandil heitti nopean, vinon hymyn takaisin. Oven jysähtelystä tuulenpuuskien mukana oli tullut jo pieni legenda alueella, eikä tämä ollut ensimmäinen kerta edes hänelle itselleen. Hän astui sisään, käännähti sulkeakseen oven huolellisesti perässään ja sitten uudelleen nähdäkseen, keitä kaikkia salissa oli. Lepopaikka oli aina houkutteleva, mutta erityisesti tällaisena iltana kuka tahansa kulkija olisi ilahtunut kaikesta siitä, mikä oikuttelevan oven takana odotti. Suuri ruokasali lukuisine pöytineen tarjosi aina paikan mihin istua. Pöydät jäivät ovesta katsottuna oikealle puolelle huonetta, vasemmalla oli tarjoilutiski, jonka takaa kuljettiin pieneen keittiöön. Keittiöstä leijaileva tuoksu sai yleensä tulijat pysähtymään hetkeksi ovelle nuuskimaan, ja monet, jotka olivat alkujaan aikoneet ottaa vain jotakin juotavaa mukaansa salin takana olevaan takahuoneeseen, päättivätkin lopulta tilata tuoppinsa seuralaiseksi myös mehevän pihvin tai palan savustettua kalaa ja höyrytettyjä juureksia. Sisällä oli hämärää; valoa huoneisiin toivat muutamien ikkunoiden lisäksi pienet öljylamput. Juuri nuo lamput olivat syy katonrajassa leijailevaan, ohueen, harmaaseen savupilveen. Savu oli tyypillistä mantereen itäisen osan majataloille ja asumuksille. Läntisissä osissa, missä väkeä ja vaurautta oli enemmän, käytettiin

kalliimpaa, merkittävästi vähemmän savuttavaa lamppuöljyä.

Vaandil käveli tottuneesti pitkän, rinnankorkuisen pöydän luo, jonka takana Gougol oli kuivaamassa äskettäin tiskattuja astioita. Salissa oli tavanomaista vähemmän ruokailijoita, mutta Vaandil joutui silti tällä lyhyelläkin matkalla pysähtymään kerran tervehtiäkseen muutamia puolituttuja. Vaikka hän olikin olemukseltaan tyystin toisenlainen kuin valtaosa paikan muista asiakkaista – nuori, kevytrakenteinen aatelissuvun poika ei näyttänyt sataman lastaajalta sen enempää kuin merimieheltäkään – kukaan ei enää sen isommin ihmetellyt hänen ilmestymistään Lepopaikkaan. Kanta-asiakkaat, jotka olivat huomanneet Hopeisen hylkeen olevan ankkuroituna kaupungin edustalle, olivat jopa osanneet odottaa nuoren miehen saapuvan paikalle.

”Onkos arvon kapteeni jo ehtinyt tänne saakka?” Vaandil kysyi oitis Gougolilta tiskin luokse päästyään.

”Kyllähän tuo. Otti perinteiseen tapaansa talon erikoisen ja meni tuonne takkahuoneen puolelle.”

”Pistähän minulle samanlainen. Kai huoneeseen vielä mahtuu? Olisi sääli jäädä kuulomatkan ulkopuolelle.”

”Mahtuu, mahtuu. Tuo ulkona tuloaan tekevä myrskynpoikanen on kuitenkin säikäyttänyt herkkänahkaisimmat kuuntelijat pysymään kotonaan tänään.”

”Hmmeheh.”

Vaandil kaivoi takkinsa taskusta hopeisen kolikon maksuksi juomastaan ja lähti kävelemään salin poikki takkahuonetta kohti. Ulkona oli toki huono ilma, mutta sen olisi pitänyt olla monin verroin pahempi, jotta hän olisi sen takia jäänyt kotiin tänään. Hopeisen hylkeen kapteeni Cantillan oli sen verran harvinainen vieras näillä alueilla, ettei tätä tilaisuutta sopinut jättää käyttämättä. Cantillan oli yksi harvoista, jotka vielä nykyään tekivät aktiivisesti tutkimusta Kandrian mantereen pohjoisrantaan sivuavan merivirtauksen parissa. Tämän ansiosta hänellä oli yleensä vauhdikkaita tarinoita kerrottavanaan, sekä usein myös mielenkiintoisia uutisia ja kaikenlaisia kauppatavaroita mantereen läntisistä osista. Vaandil oli päässyt aiemmin vain kahteen otteeseen kuuntelemaan tämän kertomuksia, ja näistäkin jälkimmäisellä kerralla puolet puheesta oli mennyt häneltä ohi korvien oluthuuruisen kuulijajoukon takariveissä. Tänään hän pitäisi huolen siitä, että kuulisi kaiken.

Cantillan istui samassa muhkeassa tuolissa, missä Vaandil oli hänet nähnyt aikaisemminkin kerroilla. Kapteeni oli riisunut auringon ja suolan piinaamat nahkasaappaansa tuolin viereen ja nostanut jalkansa rahille takkatulen lämmitettäväksi. Päällään hänellä oli punavihreä samettipaita ja tuuhean leukaparran väriin hyvin sopivat mustat housut. Pitkät hiukset oli kiinnitetty pään taakse sinisellä silkkihuivilla, joka ei uljaasta yrityksestään huolimatta onnistunut pitämään kaikkia suortuvia kurissa. Kokonaisuutena tuolissa näytti päällisin puolin istuvan eräänlainen huolitellun aristokraatin ja rempseän merirosvon sekoitus. Huoneessa oli heidän lisäksi vasta vajaat kymmenkunta ihmistä, joista muutamat kävivät kaupaa kapteenin tuomista läntisen alueen koruista. Vaandil istahti kapteenin vierellä olevan pöydän ääreen juomaansa siemailemaan, tervehtien tätä kohteliaasti ohimennen. Nuorukaisen yllätykseksi Cantillan kääntyi juttelemaan hänelle myytyään helyt.

”Arvaanko oikein, jos väitän, että olet Bantamon suvun Vaandil?”

”Öh, kyllä”, töksäytti Vaandil hämmästyneenä vastaukseksi. ”Olen toki. Mistähän moinen tieto on teille tullut? Tietääkseni en ole sen isommin ehtinyt mainetta tai kunniaa hankkia, hyvä että edes paikalliset minut päällisin puolin tuntevat.”

Kapteeni hymyi ovelasti ja iski silmää. Vaandil oli aikaisemmillä kerroilla tämän nähtyään ollut vaikuttunut miehen karismasta sekä siitä tavasta, jolla hän käsitteli yleisöään tarinoitaan kertoessaan. Nyt, kun hän oli odottamatta päässyt keskustelemaan Cantillanin kanssa kahden, hän huomasi alkavansa kuin vahingossa uppoutua tästä huokuvaan iloisuuteen ja innostukseen. Hetken aikaa hän ehti miettiä, kuinka helposti näin taitava ja maineikas puhuja pystyisi myymään rihkamaansa hyvään hintaan, ja lupasi itselleen ettei ostaisi mitään, vaikka kapteeni hänelle esineitään tarjoaisikin.

”Mitäpä ei Cantillan tietäisi. No, jos vakavasti puhutaan: juttelin viimeksi täällä ollessani setäsi kanssa, hän ohimennen osoitti sinut väkijoukosta. Olit sen verran erottuva tästä muusta porukasta, että nimesi ja kasvosii jäivät mieleen.”

”Niin, ei taitaisi kolli nousta ruumasta näillä lihaksilla, ellei se sitten olisi kissa”, Vaandil tuhahti.

Hän oli kuullut muutaman kerran aiheesta vitsailtavan Gougolin paikassa käydessään, ja osasi suhtautua siihen tarpeeksi kevyesti.

Itse asiassa hän suhtautui suurimpaan osaan asioista kevyesti. Kukaan ei muistanut nähneensä Vaandilia pahasti suuttuneena.

”Saisinkos itsekkin esittää puolestani arvauksen? Vaikka sukumme ei niitä suurimpia olekaan, on minulla silti useampia setiä. Veikkaanpa kuitenkin, että jos joku heistä on täällä kanssanne puhunut, sen on täytynyt olla Bollens.”

”Oikeaan osut. Mielenkiintoinen kaveri tämä setäsi, Bollens siis. Oikeastaan osittain hänen takiaan olen tänne takaisin tullutkin, sovimme viimeksi muutamista molempia hyödyttävistä järjestelyistä.”

Vaandil nyökkätti päätään. Mielenkiintoinen ei välttämättä ollut se sana, joka tuli tyypillisesti ihmisille ensimmäisenä mieleen heidän tavattuaan Bollensin. Bollens oli maagi, yksi tuon hitaasti mutta vääjäämättä katoavan taidon harjoittajista, joita usein kutsuttiin myös velhoiksi tai taikureiksi. Taikuuden ymmärtäminen ja siihen syventyminen tuntui olevan paljon suurempi haaste kuin mihin mukavuudenhaluiset ihmiset tätä nykyä olivat valmiita. Niinpä monet, jotka ilman oikeaa tahtoa alkoivat opiskella sitä, päätyivät muutamien tuskaisten vuosien jälkeen torin reunalle tekemään silmäkääntötemppeja kirjavissa vaatteissaan. Näitäkin temppeilijoita ihmiset sitten kutsuivat maageiksi. Bollens, jonka alaa olivat esineisiin tehtävät lumoukset, oli tähän ilmiöön hyvin turhautunut. Hän oli yhtä lailla turhautunut myös killan jäyhään, suuria sukua palvelemaan johtajistoon sekä yleisesti koko mantereen nykyiseen elämänmenoon. Omasta aatelisuudestaan huolimatta Bollens ei hyväksynyt köyhien ja suvuttomien halveksuvaa kohtelua. Hän oli kärkkäiden mielipiteidensä lisäksi tarkkaileva, etäinen ja kaikin puolin vaikeasti lähestyttävä ihminen, josta sai harvoin irti yli kuuden sanan mittaisia lauseita. Tästä huolimatta tämä Bantamon suvun ainoa maagi tuntui usein sanovan joko tarkalleen sen, mitä kussakin tilanteessa pitikin sanoa, tai sitten jotakin niin kyynistä tai ironista, ettei kuulija voinut olla varma, oliko kommentti tarkoitettu kehuksi vai moitteeksi. Vaandil sai aina väreitä selkäänsä ollessaan setänsä lähettyvillä. Ja vaikka Bollensia pidettiin sukunsa keskuudessa outona, häntä kunnioitettiin silti suuresti. Jos Bantamoilla olisi ollut edes muutamia maageja lisää, esimerkiksi yksi parantaja ja tulimaagi, he olisivat olleet Ituvorin kolmen vaikutusvaltaisimman suvun joukossa. He eivät halunneet karkottaa ainoataan pois.

Maagien ammattikunta oli kauan sitten nauttinut paljon suurempaa arvostusta tavallisen kansan keskuudessa, mutta nykyään tilanne oli toinen. Lahjakkaiden aatelislasten määrä oli käynyt niin vähiin, että kilta oli jo hyvän aikaa hakenut jäseniä myös suvuttoman kansan keskuudesta. Jos köyhien keskuudesta löytyi lupaavia ehdokkaita, heidät raahattiin kodeistaan oppimaan taikunsa lauseita vaikka väkisin. Joillekin vanhemmille tämä oli kunnia-asia, ja he antoivat mielellään jälkikasvunsa lähteä kiltaan, mutta useimmat eivät pitäneet ajatuksesta. Taitavaksi maagiksi harjaantuminen kesti kauan – niin kauan, että monet vanhemmista eivät koskaan ehtineet nähdä lapsensa valmistuvan. Päivittäisen elämisen kannalta oli tärkeämpää saada perilliset nopeasti töihin. Ja vaikka vanhemmat olisivatkin eläneet tarpeeksi kauan, oli yleinen käytäntö se, että jokin lähialueen aatelissuvuista kiinnitti tuoreen maagin omaan nimeensä. Kasvattajaperhe sai toki tästä korvauksen, mutta se oli yleensä nimellinen, hädin tuskin yhden talven asumiseen tarvittava summa.

Sitten oli tietysti vielä se pieni, hajanainen ja kontrolloimaton ryhmä maageja, jotka eivät hyväksyneet killan toimintaa ja harjoittivat taitojaan siitä erillään. Heitä kutsuttiin kapinallisiksi, ja kohdeltiin hallinnon toimesta lähes yhtä tylysti kuin ruttoon sairastuneita tai lainsuojattomia. Kapinallisista monet olivat kuitenkin paljon läheisemmissä väleissä tavallisen kansan keskuudessa. Silloin tällöin perheet, joiden lapsella arveltiin olevan vahva magian lahja, lähettivätkin mieluummin tenavansa salaa kapinallisten luokse kuin odottivat killan kykyjenetsijöiden koputtavan jonakin päivänä ovelleen. Vaandil oli kauan ihmetellyt, miksi Bollens pysyi jäsenenä avoimesti halveksumassaan killassa, eikä ryhtynyt kapinalliseksi. Ehkä sillä oli jotakin tekemistä sukujen keskinäisen aseman kanssa, tai sitten sedällä oli omia tavoitteitaan, joihin hän loppujen lopuksi tarvitsi killan tukea.

Vaandil havahtui mietteistään. Hän ei yllätykseksensä osannut arvioida, kauanko oli istunut hiljaa antaessaan ajatustensa harhailla, mutta muisti keskustelleensa Cantillanin kanssa.

”Eh – niin. Tarvitsette arvatenkin jotain hänen terästämiään kapistuksia?” hän kysyi kapteenilta. ”En tosin osaa arvata, millaisia, saati sitten mitä Bollens on toivonut teiltä. Hän ei taida esimerkiksi korukivistä juurikaan välittää.”

”Kapistuksia, kylläpä hyvinkin. Sedälläsi on hämmästyttävä

kyky ymmärtää, miten arkisia asioita voidaan helpottaa, ja toisaalta tarpeeksi taitoa toteuttaa ajatuksiaan. Ajattele nyt vaikka sitäkin nahkurin puukkoa, joka hänellä viimeksi oli: terään ei tartu lika, eikä se tylsy vaikka sillä raapisi kiviä. Itse kyselin muutamia purjehduksessa ja laivani huoltamisessa avustavia laitteita. Mutta älähän suotta vähättele korukiviä: kivissä on kiiltävän värin lisäksi ominaisuuksia, joita harjaantumaton silmä ei pysty näkemään. Bollens näkee niissä varmasti paljon enemmän kuin me. Yhdenlaista kiveä hän itse asiassa pyysikin, sydänhelmeä tarkalleen ottaen, mutta niitä en onnistunut visiitilläni käsiini saamaan. Säädylliseen hintaan, ainakaan. Ah, ja sinuttele toki. En koe olevani erityisen tärkeä, vaikka kapteenina laivallani häärinkin.”

Kapteeni oli hetken aikaa hiljaa ja katseli Vaandilia kasvoillaan aprikoiva ilme; hän selvästikin puntaroi mielessään jotakin. Vaandil ehti jo vaivaantua hiljaisuuden ja tutkiskelevan katseen alla, kunnes Cantillan yhtäkkiä puhui taas.

”Voi olla parempi, että en tässä ala kertomaan Bollensin toivomuksista sen enempiä. Kertokoon hän niistä sinulle itse, jos katsoo tarpeelliseksi.”

Muutaman oluen rohkaisema seurue keskeytti kaksikon keskustelun, ja Cantillan ryhtyikin heidän mielikseen kertomaan viimeisimmistä tutkimuksistaan. Vaandil painoi selkensä tuolia vasten ja antoi itsensä upota kapteenin tarinoihin. Hän säilytti kuitenkin tutkijan mielensä koko ajan avoimena, sillä kertomuksissa vilahteli jos jonkinmoista kummajaista ja paikkaa. Vaikka suurin osa kiertävistä tarinankertojista päästeli suustaan täysin vailla pohjaa olevia kertomuksia, oli Cantillan yleisesti sellaisessa maineessa, ettei hän keksinyt asioita milloinkaan kokonaan omasta päästään. Vaikka joissakin jutuissa ehkä olikin ylimääräistä väriä yleisön viihdyttämiseksi, oli niissä silti aina tosiseikat kohdillaan, ja näitä yksittäisiä tietoja Vaandil oli tullut puheen seasta poimimaan. Cantillan sai mentutkimuksen kuulostamaan muita tutkimuksen haaroja mielenkiintoisemmalta.

Huoneeseen tipahdelti harvakseltaan muutamia kuuntelijoita lisää, mutta alkoi vaikuttaa siltä, ettei jokaiselle tuolille löytyisi tällaisena iltana istujaa. Sadepisarat moukaroivat jo rytmikkäästi pak-sua, kuplaisesta savulasista tehtyä ikkunaa, ja puuskittainen tuuli testasi aika ajoin Lepopaikan mustiksi tervattujen kattopaanujen

kiinnitystä. Vaandil oli hiljaa mielessään äärimmäisen tyytyväinen siihen, että oli lähtenyt ajoissa liikkeelle ja ehtinyt perille juuri sopivasti sateen alta. Takkatulen lämmössä oli mukava istua tällaisen sään vallitessa. Cantillan tarinoi lennokkain sanoin ja vaihtelevin äänensävyin uusimmista havainnoistaan ja kokemuksistaan. Vaandil mietti, kuinka paljon kapteeni oli mahtanut lioitella juuri kertomaansa kohtaamista jättiläismäisen mustekalan kanssa, kun äkillinen väristys kulki pitkin hänen selkäänsä. Hänen ei tarvinnut kahdesti arvata hoksatakseen mistä oli kysymys: Bollens oli juuri saapunut rakennukseen.

Vaandil kääntyi tuolillaan siten, että näki hämärän takahuoneen oviaukosta kirrkaammin valaistun ruokasalin puolelle. Bollensin tuttu hahmo oli jo ennättänyt Gougolin vierelle. Setä oli nähtävästi tilaamassa itselleen kuumaa juotavaa ennen kuin tulisi tulisijan ääreen. Toisin kuin monet taikuuden harjoittajat, Bollens oli varsin kookas ja jopa lihaksikkaan oloinen mies. Vaandil arveli sen johduvan tämän käytännönläheisestä työstä, sillä Bollens työskenteli monesti myös suuriin esineisiin kohdistuvien lumouksien parissa, ja joutui siten rasittamaan henkisten voimiensa lisäksi myös ruumis- taan. Tiskin ääressä seistessään hänen sivuprofiilinsa erottui terävästi takkahuoneeseen. Sitä hallitsi selkeästi jo vuosia sitten murtunut nenä, jota parantaja ei oikein ollut saanut takaisin ojennukseen. Vaandil oli muutaman kerran yrittänyt udella sedältään, mikä tämän nenään oli oikein osunut, mutta Bollens oli aiheesta vielä tavanomaista itseään vaiteliaampi. Muuten maagissa ei ulkoisesti ollutkaan mitään erikoista. Hän oli hyvin tavallinen ituvorilaismies, joka antoi olemuksensa usein vaikuttaa pikemminkin hyvin toimeentulevalta suvuttomalta kuin vauraan aatelissuvun edustajalta.

Bollens sai juomansa – Gougol oli juomiensa erinomaisen maun ja virkistävyysydän lisäksi hyvin tunnettu myös riipeydestä, jolla hän ne kykeni valmistamaan – ja kääntyi kohti takkahuonetta. Määrätietoiset askeleet johdattivat tämän nopeasti Cantillanin luo. Pari, kolme huoneessa ollutta merimiestä katsahtivat maagia pikaisesti. Sitten he vilkaisivat toisiaan tiukkailmeisinä ja poistuiivat ruokasalin puolelle korttia pelaamaan. Vaandil ei saanut oikein päätettyä mielessään, oliko miesten katseessa ollut hallitsevana kunnioitus, pelko vai inho. Tasapuolisesti jotakin näistä kaikista, ehkä. Vaikka kilta toimintatapoineen vaikuttikin pääasiassa mantereen läntisissä

osissa, oli selvästi huomattavissa, että myös itäisellä reunalla maageihin ja magiaan yleensäkin suhtauduttiin yhä vain nuivemmin.

Bollens otti yhden vapautuneista tuoleista ja siirsi sen kevyesti yhdellä kädellä kapteenin ja Vaandilin väliin. Cantillan laski jalkansa alas rahilta ja nousi kohteliaasti puolittain seisomaan tervehtiäkseen tätä. Vaandil tyytyi jälleen nyökkäämään päätänsä. Bollens vastasi tervehdyksiin ja istui sitten tuolilleen. Ympäriältä alkoi kuulua mutinaa ja tuolien kolinaa, kun tarinoita kuunnelleet ihmiset tajusivat Bollensin varaavan kapteenin omaan käyttöönsä.

”Mukava tavata taas. Kuinka merimatka sujui?”

”Oikein hyvin, kiitos kysymästä. Pääsimme taas vähän pidemmälle oletettua keskustaa kohti kuin aiemmin, saimme otettua muutamia näytteitä vedestä ja jopa pohjasta, sekä arvioitua suurpiirteisesti nopeuden muuttumista. Vaikutti siltä, että emme missään vaiheessa saavuttaneet sellaista pistettä, missä virtaus olisi jälleen alkanut hidastua. Oletan siis, että emme vielä päässeet sen keskukseen asti – emme välttämättä edes lähelle sitä. Toisaalta jo nyt saimme tehdä melkoisia urotöitä päästäksemme virtauksen kynsistä pois.”

”Hmh. Tämä vahvistaa sitä, mitä viimeksi epäilimme.”

”Kyllä, valitettavasti. En tiedä, miten mahtavia kepulikonsteja ammittisi harjoittajien ylimmät taiturit osaavat tehdä, mutta luulen, etteivät edes voimakkaimmat taikakeinot vie laivaa läpi virran niin, ettei se lopulta ajaudu ohi Ituvorin viimeisten karikoiden aina tuntemattomalle ulapalle asti. Näkisinkin, että jatkamme sitä ajatusta, johon viimeksi päädyimme.”

”Ne taiturit ovat kiinnostuneita lähinnä vatsojensa ja itseriittoi-suutensa paisuttamisesta”, Bollens tuhahti painottaen toista sanaansa niin, ettei hänen asenteensa jäänyt epäselväksi. ”Ei heillä ole ymmärrystä käytännön asioihin. Saitko tarvikkeet?”

”Osan sain.”

Cantillan kaivoi saappaidensa vieressä olevasta pienestä repusta narulla kiinni sidotun, laikukkaaseen nahkaan käärityn nyssäjän ja antoi sen Bollensille. Tämä sujautti sen saman tien takkinsa taskuun.

”Osan?”

”Sydänhelmet ovat tätä nykyä niin hävyttömän ylihintaisia, ettei niihin ollut mitään mahdollisuuksia sillä rahamäärällä, mitä olimme ajatelleet.”

”Niitä olisi tarvittu.” Bollens kurtisti kulmakarvojaan. ”Toisaalta näidenkin avulla ehkä saadaan tutkimuksellesi vielä kerran uutta kokeiltavaa.”

”Toivottavasti. Olisi kovin miellyttävää huomata päässeensä virran keskukseen, silloinhan sieltä voisi kuvitella pääsevänsä poisikin – toiselle puolelle.” Cantillanin kasvoilla oli kaukaisuuteen katsova ilme, aivan kuin hänen ajatuksensa olisivat jo purjehtineet virran tuolla puolen, kauan sitten unohtuneilla merireiteillä.

Tosiaankin, Kandrian mantereen pohjoista reunamaa nuoleskeli jatkuvasti epäluonnollisen voimakas merivirtaus. Se tuli jostakin läntisen reunan tuolta puolen, pyyhkäisi koko leveydeltä Kandrian ohi ja painui sitten itäisen karikon ympäri jonnekin aavalle ulapalle. Vaikka virtaus oli aluksi heikko, sen vauhti kiihtyi nopeasti sitä mukaa mitä pidemmälle siihen joutui, kunnes ote olikin yllättäen niin vahva, ettei sinne saakka joutuneella aluksella ollut enää mahdollisuuksia päästä meren kyydityksestä irti. Aika ajoin huolimattomat kapteenit huomasivatkin ajautuneensa matkalle, jolta kukaan ei tiettävästi ollut pystynyt Kandriaan palaamaan. Huolimattomat tai ahteet: merivirtauksen reunaa purjehtimalla oli mahdollista tulla läntisistä osista itäisiin vain murto-osassa siitä ajasta, mikä kului toiseen suuntaan kuljettaessa. Monet alukset ja miehistöt pyrkivätkin saamaan virrasta suurimman mahdollisen hyödyn irti. Paluu-suunta idästä länttä kohti oli sentään turvallinen, sillä rantaviivan ja virtauksen väliin jäi mantereen keskiosien kohdalla hyvinkin leveä kaistale vettä, missä hienoinen akanvirta jopa avitti purjehtimista. Ainoastaan itä- ja länsipäissä, aivan mantereen äärilaitojen kohdalla, virtaus kulki aivan rantakallioita hipoen estäen siten kiusallisesti merenkulun niihin suuntiin.

Tavallinen kansa piti virtauksen tutkimista ajan ja ihmishenkien haaskaamisena. Vanhempi väki muisteli etäisesti kuulleensa kerrottavan ajoista, jolloin virtausta ei ollut, ja laivat purjehtivat tasaisesti Kandrian rannikkokaupungeista eri suuntiin meren ylitse. Nykyään elossa ei kuitenkaan ollut enää ketään, joka olisi edes tuntenut jonkun sellaisen, joka tämän ajan olisi omin silmin nähnyt. Virtaus oli pysynyt tasaisen kovana jo liian monen sukupolven ajan, eikä se ollut missään vaiheessa osoittanut merkkejä heikkenemisestä. Kukaan ei ollut löytänyt selitystä sen epäluonnollisuudelle sen enempää kuin sillekään, mitä tapahtui Kandrian itäisen reunan ohi

ajautuneille aluksille. Teoria suuresta pyörteestä, joka imi vettä ja aluksia sisäänsä, oli yleisesti todennäköisimpänä vaihtoehtona pidetty. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, ettei noin keskittynyt ja voimallinen veden virtaus ollut puhtaasti luonnon itsensä synnyttämä, vaan että sen taustalla oli jotakin maagista, yliluonnollista; ehkä jokin ihmisten maageja taidokkaampi ryhmittymä tai kenties jumalten itsensä oikku.

Virtaus ja sen tutkiminen olivat kuitenkin aina kiehtoneet Vaandilin mieltä. Hän kuului Bantamon sukuun, yhteen Ituvorin aatelis-suvuista, joka oli toki kaupungin omassa mittakaavassa ajateltuna hyvinkin keskitasoa ylempänä vallan ja vaurauden suhteen, mutta koko mantereen laajuudesta varsin merkityksetön. Kandrian itäiset osat eivät juuri houkutelleet suuria väkimääriä: maasto oli täällä karumpaa ja ilmasto sateisempaa kuin lännessä. Kaikki vaikutusvaltaiset suvut olivatkin vahvasti keskittyneet mantereen läntiselle reunalle. Osaltaan idän ankarammat elinolot toimivat myös siellä asuvan tavallisen kansan eduksi. Lännessä, missä väkeä oli paljon, oli paljon kovempi kilpailu työstä, ruoasta ja elintilasta, eivätkä ajoittaiset tappelut ja oudot katoamiset olleet siellä lainkaan harvinaisia. Idässä ylimääräistä väkeä ei juuri ollut, ja sen ansiosta suhteet köyhän, suvuttoman kansan sekä eri aatelissukujen kesken olivat pysyneet lähes ystävällisinä.

Vaandil oli jo kauan aikaa sitten päättänyt kouluttautua luonnontutkijaksi. Viimeisten kolmen, neljän vuoden aikana hän olikin vähitellen alkanut kartuttaa tietouttaan ympäristönsä toiminnasta. Tästä syystä Cantillanin vierailu oli hänelle tervetullut kuin kylmä kylpy aavikkomatkan jälkeen: parempaa tietolähdettä virtauksesta ei voisi kuvitellakaan. Tutkijaksi aikovilla oli Kandriassa tapana erikoistua jo varhain johonkin tiettyyn alaan, mutta Vaandil tunsikin tasapuolisesti mielenkiintoa niin vuoria, puita, merta, kasveja kuin eläimistöäkin kohtaan, eikä ollut ainakaan vielä rajoittanut mitään näistä pois laskuistaan. Tuo sama, häntä häiritsevä aikaisen erikoistumisen tarve oli vallalla myös monessa muussa ammatissa, mikä osin oli myös syy sille, ettei Vaandil ollut vielä päätöstään tehnyt: hän ei halunnut tehdä omia asioitaan sen mukaan, mitä muut yleisesti tekevät, vaan pyrkiä löytämään omasta mielestään käyvät perusteet toiminnalleen.

Vaandil oli kuunnellut keskustelua suurella mielenkiinnolla si-